

provincie **HOLLAND**
ZUID

Provinciale Staten

Onderwerp

Integrale aanpak transitie naar een Bio-economie

Geachte Provinciale Staten,

Graag willen wij u met deze brief informeren over onze ideeën om binnen de bestaande provinciale beleidskaders de transitie naar een bio-economie in Zuid-Holland effectief te kunnen versnellen. De transitie betreft een systeemverandering en vraagt om een netwerkende manier van werken, samenwerking met de belangrijke partijen en het slim stimuleren van innovaties, verbindend tussen sectoren. Wij vragen u niet om nieuw beleid vast te stellen of nieuwe middelen te alloceren, maar om met ons integraal naar dit onderwerp te gaan kijken en de belangen ervan integraal mee te nemen in de betreffende Statenvergaderingen.

De transitie naar een duurzame en innovatieve economie heeft uw belangstelling en aandacht. Dat bleek onder meer op de Statenontmoeting in oktober vorig jaar. De in het Westland georganiseerde bijeenkomst stond volledig in het teken van de 'nieuwe economie'. De zaal stond vol met inspirerende voorbeelden uit het Zuid-Hollandse innovatieve bedrijfsleven. Voorbeelden, die laten zien dat belangrijke Zuid-Hollandse sectoren als Chemie, Energie, Land- en Tuinbouw, Transport & Logistiek en economische pijlers als de Greenports en het Havenindustriële Complex innoveren, moderniseren en verduurzamen. Voorbeelden ook, die de transitie naar een bio-economie kenmerken; een economie die gebaseerd is op biobased grondstoffen en groene energie waarmee zo efficiënt mogelijk wordt omgegaan en die werkt met circulaire systemen.

Kansen bio-economie voor Zuid-Holland

Zuid-Holland heeft een goede uitgangspositie voor de transitie naar een bio-economie. Onze provincie huisvest een ideale combinatie van de sterke chemische industrie en biotechnologische industrie, het hoogtechnologische tuinbouwcluster, topspelers in de akkerbouw en melkveehouderij, kennisinstellingen van wereldklasse op het gebied van life sciences, clean tech en biotechnologie. Ook is hier een hoge concentratie van vraag en aanbod voor energie, warmte en grondstoffen.

Gedeputeerde Staten

Contacten

dhr. B.J. Verschoor

T 8456

bj.verschoor@pzh.nl

dhr. J.C.M. Koot

jcm.koot@pzh.nl

Postadres Provinciehuis

Postbus 90602

2509 LP Den Haag

T 070 - 441 66 11

www.zuid-holland.nl

Datum

Zie verzenddatum linksonder

Ons kenmerk

PZH-2016-543989120

(DOS-2015-0000284)

Bijlagen

1

Bezoekadres

Zuid-Hollandplein 1
2596 AW Den Haag

Tram 9 en de buslijnen
90, 385 en 386 stoppen
dichtbij het

provinciehuis. Vanaf
station Den Haag CS is
het tien minuten lopen.
De parkeerruimte voor
auto's is beperkt.

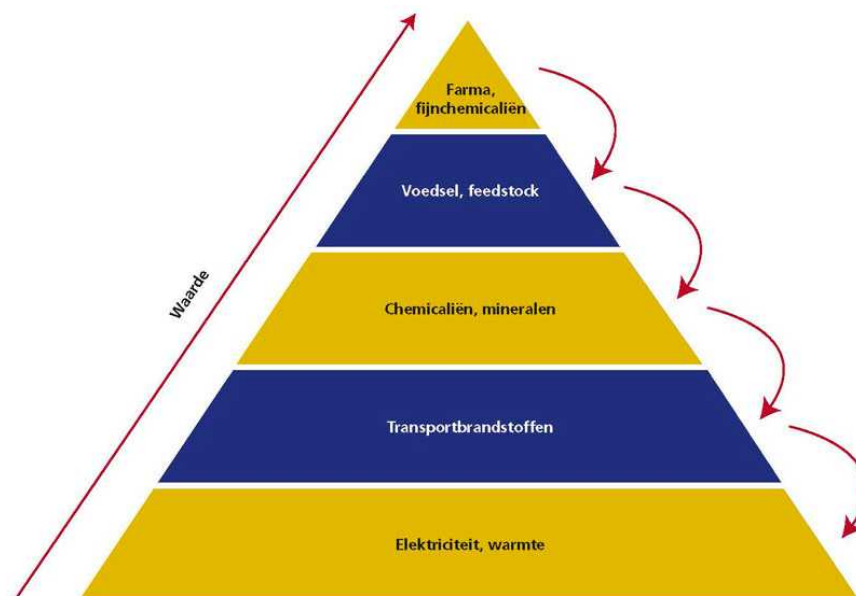

Veel (MKB-) bedrijven in onze regio ontwikkelen op innovatieve, cross-sectorale wijze nieuwe verdienmodellen, business cases en waardeketens waarin steeds hoogwaardiger gebruik van biomassa als grondstof centraal staat. Natuurgras en stengels van tomaten en aubergines worden tegenwoordig al verwerkt tot papier, verpakkingen of gevelbekleding waar deze tot voor kort niet verder kwamen dan de compost en chemische bedrijven vinden mogelijkheden hun fossiele grondstoffen (gedeeltelijk) te gaan vervangen door bijvoorbeeld houtsoortige biomassa of suikerbieten. Echter, nog te weinig innovaties weten succesvol hun weg naar de markt te vinden. Wij willen ons gaan inspannen om de transitie naar een bio-economie nog slimmer en integraler te faciliteren. Uiteraard wordt de snelheid waarmee door deze bedrijven marktsucces verkregen wordt op dit terrein begrensd door een flink aantal marktgebonden variabelen. Denk hierbij aan prijzen van grondstoffen. Onze inzet is de komende periode 'mee te schakelen' met ook in dit licht kansrijke initiatieven. Goed zicht op die (telkens verschuivende) marktvariabelen is dus een voorwaarde voor een succesvolle stimulerende overheidsinzet.

Sterker en Schoner – Naar een duurzame economie

Een duurzame, flexibele en innovatieve economie, gebaseerd op (informatie-)technologie, herbruikbare grondstoffen en slimme diensten is nodig om ook in de toekomst als regio economisch concurrerend te blijven. Daarvoor willen we extra inzetten op innovatie en verduurzaming van de economie, waarbij we streven naar economische groei waarbij sociale en ecologische waarden in balans zijn (Hoofdlijnenakkoord 2015-2019).

Inzake de bio-economie staat voor de provincie Zuid-Holland de optimale verwaarding van biomassa centraal (Nota Intensivering Energiebeleid, PS 2014). De restanten van een verwerkt product dienen bij elke tussenstap zo nuttig mogelijk te worden gebruikt, zoals voor de chemie, papier en textiel, transportbrandstoffen en uiteindelijk voor de productie van elektriciteit en warmte (zie figuur 1).

Figuur 1: Cascadering biomassa: de biomassa waarde piramide

Bio-economie: van alle beleidsvelden

De bio-economie is een sector overstijgend thema dat veel provinciale beleidsvelden raakt, zoals biobased economy, bio-energie en systeeminnovatie in de landbouw (zie bijlage). Daarnaast raakt de bio-economie verschillende andere provinciale portefeuilles, zoals;

- Op het gebied van Infrastructuur pioniert de provincie Zuid-Holland met de 'Weg van de Energietransitie'
- De transitie naar een bio-economie betekent een verandering van ons landschap aangezien de bio-economie meer decentraal is ingericht wat weer gevolgen kan hebben voor ons ruimtelijk beleid;
- De bio-economie heeft een sterke internationale component; in Europa speelt de provincie een coördinerende, verbindende en netwerkvormende rol op het gebied van de bio-economie.

Slimmer - Meeschakelen en stimuleren

De provincie is actief met het stimuleren van innovatie en het actief meeschakelen met de inzet van bedrijven en kennisinstellingen op het bio-economie speelveld. Er bestaat vanuit de verschillende beleidsdomeinen een diverse set aan instrumenten die nu al feitelijk door de provincie worden ingezet voor de bio-economie. In figuur 3 staan deze instrumenten in categorieën ingedeeld. Echter, in de praktijk gaat het vaak om inzet van een combinatie van instrumenten.

Wij onderscheiden vier typen instrumenten die de provincie complementair inzet voor het stimuleren van (verschillende typen) innovatie:

- Het stimuleren van netwerkvorming tussen (MKB-) bedrijven, kennisinstellingen en overheden
- Het inzetten van (financiële) instrumenten voor business development door vernieuwende MKB-ers
- Het bieden van ruimte om te experimenteren buiten kaders en of regelgeving
- Verder verduurzamen van inkoop van overheden, de provincie voorop

Figuur 2: Huidig instrumentarium voor innovatiestimulering in de bio-economie

Regionale samenwerking versterken	Financieel ondersteunen van (samenwerkende) MKB-ondernemers
<ul style="list-style-type: none"> - <u>Biobased Delta</u>: Triple Helix samenwerking met de provincies Zeeland en Noord-Brabant gericht op vergroening van de chemie - <u>Biobased Delta Zuid-Holland</u>: Triple Helix samenwerking op schaal van Zuid-Holland gericht op vergroening van de chemie en plantinhoudsstoffen (tuinbouw) - <u>Veenweiden Innovatie Centrum</u>: samenwerking van de provincies Zuid-Holland, Utrecht en Noord-Holland, met zes waterschappen en LTO. Gericht op 	<p><u>Directe ondersteuning:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Innovatieve MKB-ers in Topsectoren ondersteunen in toegepaste R&D, haalbaarheidsonderzoeken en met vouchers. - Doorgroeïende MKB-ers helpen met kapitaalvoorziening. - Ondersteuning praktijkexperimenten - Duurzame grondgebonden Landbouw zoals: duurzame akkerbouw Hoeksche Waard, Stadsboeren, Groene Cirkels,

<p>innovaties voor de grondgebonden landbouw in het veenweidengebied</p> <p><u>Platform Duurzamere Landbouw i.o.</u> Doel: samen met koplopers en ketenpartijen in de landbouw verkennen van duurzame innovaties en mogelijkheden</p> <p><u>Vanguard Initiative</u>; opzetten van en participeren in Europese Interregionale samenwerking op bio-economy</p> <p><i>Instrumenten PZH: Regeling Regionale Netwerken Topsectoren en Plattelandsontwikkelingsprogramma 2014-2020.</i></p>	<p>Natuurcoöperatie Krimpenerwaard.</p> <p>Ondersteuning pilots voor systeeminnovatie landbouw.</p> <p>Praktijkexperimenten duurzame regionale voedselketens.</p> <p><u>Versterking valorisatiehotspots innovaties:</u></p> <p>Bioproces Pilot Facility Delft</p> <p>Bijdrage voorzieningen YES!Delft Incubator</p> <p>Green village-campus (TU Delft)</p> <p>Veenweide Innovatie Centrum</p> <p>Innovatie en Demonstratiecentra</p> <p>Glastuinbouw</p> <p><i>Instrumenten PZH: MIT-regeling 2016 Rijk-PZH, Fondsen Innovation Quarter, Kansen voor West II/ERFO 2014-2020, Interreg, Plattelandsontwikkelingsprogramma 2014-2020 (POP3), Energiefonds i.o., Uitvoeringsregeling Groen.</i></p>
<p>Ruimte om te experimenteren via creëren juiste randvoorwaarden kaderstelling PZH/Rijk/Europa</p> <p>Weg van de Energietransitie (fysieke proeftuin)</p> <p>Lobby Europese randvoorwaarden o.g.v. de Europa strategie (hoofdstuk circulaire economie en bio-economie)</p> <p>Evaluatie beleidskaders Groenbeleid o.b.v. pilots Duurzame Landbouw/systeeminnovatie</p>	<p>Verder verduurzamen Inkoop</p> <p>Green Deal Aanpak Duurzaam GWW</p> <p>Green Deal Circulair Inkopen en de daaruit volgende pilot projecten</p> <p>Innovatiegericht aanbesteden</p> <p>Weg van de Energietransitie</p> <p>Innovatief aanbesteden beheer groengebieden</p>

Juiste aanpak: effectieve verbindingen, intern en extern

Om maximale effectiviteit van deze inzet als provincie te verkrijgen moeten we - in de geest van het Hoofdlijnenakkoord 2015-2019 - als provinciale organisatie waar dat kansen geeft krachten bundelen door op de goede schaalniveaus verbindingen aan te gaan, binnen en buiten het provinciehuis. Alleen als je op de verschillende schaalniveaus en onderdelen van de waardeketen de kansen ziet, kun je de krachten bundelen, het provinciale instrumentarium slimmer inzetten, en meeschakelen met de aanwezige energie in de netwerken.

Zo werken onze bij de bio-economie betrokken beleidsafdelingen (landbouw, economie, energie) samen in een taakteam bio-economie en worden stappen gezet om dit onderwerp bestuurlijk integraal te benaderen. Door slimme verbindingen te leggen tussen de initiatieven in de bestaande sectoren en de verschillende onderdelen van de waardeketens kan een nog groter

resultaat worden bereikt met betrekking tot de optimale verwaarding van biomassa en het versnellen van de transitie naar een bio-economie.

Wij gaan de komende periode onderzoeken hoe we deze opgave nog beter en effectiever vorm kunnen geven. Denk hierbij aan projecten als de weg van de energietransitie en verbinding van het op te richten platform voor duurzamere landbouw en de Biobased Delta (verbinding agrarische sector met chemische sector). Daarnaast gaan we bekijken bij welke aanbestedingen de provincie producten van biobased materialen kan inkopen (naar voorbeeld van onze nieuwe koffiebekers met biobased coating). Tevens gaan we het inkopen van biobased materialen stimuleren bij gemeenten en niet-overheidspartijen betrokken bij de Economische Programmaraad Zuidvleugel.

Wij stellen u voor dat we in overleg met de Staten in de tweede helft van deze collegeperiode een debat organiseren over het meeschakelen van overheden op marktkansen in de bio-economie en over de wijze waarop de provincie hier met partners vorm aan geeft. Wij nodigen u daarnaast uit om bij toekomstige Statenbehandelingen van bio-economie gerelateerde onderwerpen eveneens vanuit de integrale gedachte het gesprek met ons te voeren. Indien u interesse heeft een werkbezoek te brengen aan innovatieve Zuid-Hollandse bio-economie projecten en zo het sector overstijgende karakter van de bio-economie optimaal te kunnen ervaren, dan zijn wij uiteraard bereid deze voor u te organiseren.

Hoogachtend,

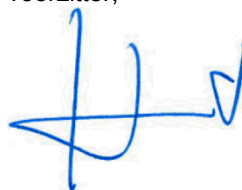
Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,

secretaris,

drs. J.H. de Baas

voorzitter,

drs. J. Smit